

Burgemeester en wethouders

Datum: 21 januari 2025

Onderwerp

Nieuwe tijdelijke Gemeentelijke Opvang voor Oekraïners (GOO)

Wij willen

Als gemeente onze verantwoordelijkheid nemen voor het humaan opvangen van vluchtelingen en zorgen voor een veilige en leefbare situatie.

Wij besluiten

1. In te stemmen met het afsluiten van een huurovereenkomst voor groepsaccommodatie Het Bovenveen aan de Ruinerweg 12 te Echten voor de tijdelijke huisvesting van veertig Oekraïense ontheemden voor de periode van 1 februari 2025 tot en met 4 maart 2027.
2. De gemeenteraad hierover te informeren.

Want

- 1.1 *De oorlog in Oekraïne gaat onverminderd door waardoor de behoefte aan opvangplekken noodzakelijk blijft.*
De voortdurende oorlog in Oekraïne zorgt nog steeds voor een toename in de instroom van Oekraïense ontheemden. Op dit moment zijn er landelijk nog maar enkele opvangplekken beschikbaar. De minister van Justitie en Veiligheid heeft daarom besloten om de opvangcapaciteit voor Oekraïense ontheemden te verhogen van 97.000 plekken naar 120.000 plekken.
- 1.2 *Op 26 september heeft de gemeenteraad van De Wolden onder andere besloten om tijdelijk 269 extra opvangplekken te realiseren voor de opvang van Oekraïense ontheemden.*
De gemeente De Wolden heeft op dit moment 113 opvangplekken voor Oekraïense ontheemden gerealiseerd. Er is een taakstelling van 382 plekken. Dat betekent voor De Wolden een opgave van 269 extra opvangplekken in ieder geval tot 4 maart 2026. Tot die periode loopt de Richtlijn Tijdelijke Bescherming Oekraïense Ontheemden. Met het sluiten van een huurovereenkomst voor Het Bovenveen kunnen 40 opvangplekken worden gerealiseerd.
- 2.1 *De gemeenteraad hierover te informeren via een raadsbrief.*

Maar

Het is wenselijk dat er voldoende draagvlak is in de omgeving voor het openen van een gemeentelijke opvang Oekraïners (GOO).

Naast het realiseren van extra opvangplekken heeft het opvangen van vluchtelingen ook gevolgen voor de samenleving en de Oekraïense ontheemden. Om het samenleven en het draagvlak te bevorderen is het van belang dat naast passende huisvesting ook de zorg, onderwijs, veiligheid en integratie is geborgd. Aan de andere kant biedt de komst van Oekraïense ontheemden ook kansen voor werkgevers en de Oekraïners zelf.

Het aantal opvangplekken voor Oekraïense ontheemden moet nog verder worden uitgebreid.

Met het openen van Het Bovenveen in Echten realiseren we 40 opvangplekken. Dit betekent dat er nog 229 extra opvangplekken voor Oekraïense ontheemden gerealiseerd moeten worden in 2025.

Aan ontheemden uit Oekraïne biedt Nederland nu, op grond van de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) opvang, medische zorg en onderwijs. Deze richtlijn loopt tot maart 2026. De huurovereenkomst zal worden afgesloten tot maart 2027 (RTB+1). Een huurovereenkomst voor minimaal twee jaar is een vereiste van de verhuurder. Gemeente De Wolden heeft aangegeven dat het opvangen van andere doelgroepen op deze locatie geen optie is en daarom kan het rijk op dit moment het dan geldende normbedrag t/m 4 maart 2026 toezeggen. Gemeente De Wolden kan ook na deze periode rekenen op een kostendekkend vergoeding vanuit het Rijk als Oekraïense opvang nog nodig is. Dit betekent een risico voor de huurkosten van maart 2026 tot maart 2027, wanneer er geen Oekraïense opvang meer nodig is.

Er zijn op dit moment 8 andere opvanglocaties in gemeente De Wolden voor Oekraïense ontheemden. Deze huurovereenkomsten lopen tot maart 2025 en zullen per jaar, gelijk aan de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB), worden verlengd. Wanneer de instroom van Oekraïense ontheemden dusdanig zou teruglopen dat niet alle opvangplekken nodig zijn dan zullen eerst deze opvanglocaties sluiten. Hierdoor is dit risico beperkt.

Achtergrond

Op 26 september 2024 heeft de raad ingestemd met een uitbreiding van 269 extra opvangplekken voor Oekraïense ontheemden.

Het is van essentieel belang om de veiligheid op en rondom de locatie te borgen. We doen dit door het opstellen van huisregels over bijvoorbeeld nachtrust, bezoeken, gebruik van gemeenschappelijke ruimtes en hygiëne (zie bijlage). De regels worden bij aankomst gecommuniceerd en ondertekend en zijn beschikbaar in het Oekraïens. Bij overtredingen wordt eerst een gesprek gevoerd om de situatie te verduidelijken en te corrigeren. De Oekraïense ontheemden ontvangen een officiële waarschuwing, bij de tweede waarschuwing gaat de gemeente op zoek naar een andere opvanglocatie buiten de gemeente. Dit wordt vaak gerealiseerd met een uitruil met andere gemeenten.

Op locatie Het Bovenveen starten wij, in ieder geval de eerste zes maanden, met toezicht in de avonduren (van 17.00 uur 's middags tot 8.00 uur 's ochtends) en in het weekend 24 uur per dag. Daarnaast wordt er een team ingezet die zal zorgen voor een goede begeleiding van de ontheemden vanaf de dag van de opening van de locatie.

Wij gaan werken met een buddysysteem. Dit houdt in dat enkele Oekraïense ontheemden uit onze bestaande opvanglocaties verhuizen naar Het Bovenveen en de overige plekken worden aangevuld met nieuwe Oekraïense ontheemden. Het voordeel hiervan is dat de Oekraïners uit de bestaande opvanglocaties al bekend zijn met de gemeente en de nieuwkomers kunnen ondersteunen bij praktische zaken zoals boodschappen doen, wegwijs maken op het gebied van werk en het naleven van de huisregels. Naast bovengenoemde maatregelen zal er een sociale veiligheidsparagraaf worden opgesteld voor de opvanglocaties.

Het Bovenveen is een groepsaccommodatie en een kleinschalig conferentiecentrum gelegen aan de Ruinerweg 12 in Echten. De groepsaccommodatie is geschikt voor 40 personen. De activiteiten in het conferentiecentrum zullen tijdens de huurperiode worden voortgezet. Voor het tijdelijk opvangen van Oekraïense ontheemden op deze locatie is geen vergunning vereist.

De financiële gevolgen zijn

De financiële gevolgen voor het sluiten van de huurovereenkomst ziet er als volgt uit:

- Het Bovenveen: € 445.087 per jaar (huurkosten)

De financiële dekking voor de huurkosten wordt gevonden in de rijksbijdrage voor de opvang van Oekraïense ontheemden. De 40 opvangplekken leveren met een dagvergoeding van € 44 zo'n € 642.400 per jaar op. Op dit bedrag moeten, naast de exploitatiekosten, de kosten voor opvang, begeleiding en beveiliging nog in mindering worden gebracht. De opvang vindt tenminste budgettair neutraal plaats.

Alternatieven

Gezien de druk op de woningmarkt is het lastig om geschikte locaties te vinden. De ideale opvanglocatie bestaat niet. Het 'Handelingskader opvang vluchtelingen De Wolden' geeft aan welk voorzieningsniveau gewenst is voor Oekraïense ontheemden. Het Bovenveen is geschikt bevonden als opvanglocatie en is op korte termijn beschikbaar.

Er zijn andere alternatieven mogelijk. Woonhuizen of boerderijen kunnen aangepast worden tot opvanglocatie. Braakliggende terreinen kunnen worden voorzien van woonunits. Maar we hebben specifiek voor de locatie in Echten gekozen door de snelle beschikbaarheid en inzetbaarheid van deze locatie.

Participatie

Op 17 december heeft een informatiebijeenkomst plaats gevonden voor de inwoners van Echten. Naast alle inwoners van Echten waren dorpsbelangen Echten, dorpsbelangen Ruinen en leden van de gemeenteraad uitgenodigd. Ruim 70 belangstellenden waren aanwezig. Op de website van de gemeente De Wolden is een dossierpagina aangemaakt. Hierop is een verslag van de avond en de presentatie terug te vinden. Tijdens de avond is een oproep gedaan om deel te nemen aan een klankbordgroep. Hiervoor hebben een viertal inwoners van Echten zich opgegeven.

Op 14 januari heeft de eerste bijeenkomst van de klankbordgroep plaats gevonden. De klankbordgroep speelt een cruciale rol in het faciliteren van een transparante, inclusieve en effectieve aanpak rondom de huisvesting van Oekraïense ontheemden in Echten. De belangrijkste verantwoordelijkheden zijn:

- Adviesrol: Het adviseren van het team opvang vluchtelingen over zorgen, behoeften en wensen van de lokale gemeenschap en betrokkenen.
- Communicatiebrug: Het vormen van een schakel tussen de lokale bevolking, de Oekraïense ontheemden en het team opvang vluchtelingen.
- Signalering: Het signaleren van mogelijke knelpunten of weerstand, en het tijdig aandragen van oplossingen of suggesties.
- Ondersteuning: Bijdragen aan draagvlak binnen het dorp en het bevorderen van een positieve samenwerking.

Een verslag van de bijeenkomst is bijgevoegd als bijlage.

Communicatie

Er is een communicatieplan voor Echten vastgesteld. Het plan heeft als doel de opvang van Oekraïense ontheemden op een nieuwe locatie in goede banen te leiden, waarbij rekening wordt gehouden met onderwijs, zorg, veiligheid en betrokkenheid van de lokale gemeenschap. De planning in het communicatieplan is aangepast voor locatie Het Bovenveen. Zie bijlage.

Bijlagen

- Huurovereenkomst
- Communicatieplan
- Huisregels opvanglocaties De Wolden
- Verslag bijeenkomst klankbordgroep 14 januari 2025
- Verslag informatiebijeenkomst 17 december 2024